

Quick scan flora en fauna busbaan Wageningen

Onderzoek naar mogelijke effecten van de realisatie van een busbaan op
beschermde soorten gebieden en soorten

Definitief

Provincie Gelderland

Grontmij Nederland B.V.
Arnhem, 29 juni 2010

Verantwoording

Titel : Quick scan flora en fauna busbaan Wageningen

Subtitel : Onderzoek naar mogelijke effecten van de realisatie van een busbaan op beschermde soorten gebieden en soorten

Projectnummer : 291550

Referentienummer : 99055027

Revisie :

Datum : 29 juni 2010

Auteur(s) : mr. A.H. Tuitert

E-mail adres : daniel.tuitert@grontmij.nl

Gecontroleerd door : ing. E. Groenenberg

Paraaf gecontroleerd :

Goedgekeurd door : drs. M.G.L.M. Elfrink

Paraaf goedgekeurd :

Contact : Velperweg 26
6824 BJ Arnhem
Postbus 485
6800 AL Arnhem
T +31 26 355 83 55
F +31 26 445 92 81
www.grontmij.nl

Inhoudsopgave

1	Inleiding.....	4
1.1	Aanleiding	4
2	Wettelijk kader	5
2.1	Natuurbeschermingsrecht.....	5
2.2	Provinciaal beleid	7
3	Aanwezige natuurwaarden	9
3.1	Natuurbeschermingswetgebieden	9
3.2	Ecologische hoofdstructuur.....	9
3.3	Beschermde soorten.....	10
4	Effectbeschrijving en -beoordeling.....	13
4.1	Mogelijke effecten door de ingreep.....	13
4.2	Effecten op beschermde gebieden	13
4.3	Effecten op beschermde soorten.....	13
5	Conclusies en aanbevelingen	16
5.1	Conclusies.....	16
5.2	Aanbevelingen	16
6	Literatuur	18

Bijlage 1: Geluidscontour busbaan

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De natuur in Nederland wordt beschermd vanuit twee invalshoeken: bescherming van gebieden en bescherming van soorten. De gebiedsbescherming is geregeld via de Natuurbeschermingswet 1998 (Natura 2000-gebieden en Beschermde natuurmonumenten) en het Streekplan (onder andere Ecologische Hoofdstructuur (EHS), weidevogelgebieden en ganzenfoerageergebieden). De soortenbescherming is geregeld in de Flora- en faunawet. De natuurwetgeving in Nederland heeft als belangrijkste component het zorgplichtbeginsel, dat van elke initiatiefnemer verlangt dat hij zich vooraf op de hoogte stelt van eventuele schadelijke effecten op voorkomende beschermde soorten planten en dieren en hun leefomgeving.

Op 12 juli 2004 is door de Valleiregio gemeenten en provincie Gelderland een intentieverklaring ondertekend waarin de gezamenlijke intentie wordt vastgelegd een hoogwaardige openbaar vervoer (HOV) verbinding tot stand te brengen tussen Wageningen en Amersfoort. Belangrijke reden hiervoor is de flinke groei van het aantal inwoners en arbeidsplaatsen in de Valleiregio door de uitbreiding van bedrijventerreinen, woonwijken en de universiteit in Wageningen. Een moderne, snelle en comfortabele openbaar vervoerverbinding zorgt voor een goede bereikbaarheid van de woon- en werkgebieden. De Valleilijn is op 10 december 2006 van start gegaan. Deze intentie wordt uitgewerkt in diverse maatregelen, zoals het aanpassen van bushaltes naar HOV standaarden, aanpassen van routing en zo ook het aanleggen van een busbaan over Wageningen Campus. De aanleg van deze busbaan is een ruimtelijke ontwikkeling die effecten kan hebben op beschermde soorten planten en dieren. Provincie Gelderland heeft Grontmij gevraagd om de gevolgen van de aanleg van de busbaan voor beschermde soorten en gebieden in kaart te brengen middels een zogeheten quick scan flora en fauna. Dit rapport bevat de uitkomsten van dat onderzoek.

Figuur 1.1: Beoogd tracé busbaan.

2 Wettelijk kader

2.1 Natuurbeschermingsrecht

2.1.1 Natuurbeschermingswet 1998

Met de inwerkingtreding van de Natuurbeschermingswet 1998 (Nb-wet) in oktober 2005 zijn door Nederland de internationale verplichtingen vanuit de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn in de nationale wetgeving verankerd. Ingevolge artikel 10a, eerste lid Nb-wet, wijst de minister van LNV gebieden aan ter uitvoering van de Vogelrichtlijn en de Habitatrichtlijn, de zogenaamde Natura 2000-gebieden. Projecten, plannen of handelingen, die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben en die niet nodig zijn voor of verband houden met het beheer, zijn op grond van artikel 19d Nb-wet verboden. Ook projecten, plannen of handelingen die buiten het Natura 2000-gebied plaatsvinden kunnen verboden zijn als er negatieve effecten door 'externe werking' kunnen optreden. Gedeputeerde Staten – of in uitzonderingsgevallen de minister van LNV – kunnen een vergunning verlenen voor activiteiten die negatieve effecten op Natura 2000-gebieden kunnen hebben. De vergunning wordt pas afgegeven nadat een zogenaamde 'habitattoets' het bevoegd gezag de zekerheid heeft gegeven dat de natuurlijke kenmerken van het gebied niet worden aangetast en de kwaliteit van de natuurlijke habitats en de habitats van de soorten niet verslechtert en dat er geen significante verstoring van soorten optreedt.

Op 1 februari 2009 is de Nb-wet (deels) gewijzigd. De wijzigingen hebben betrekking op onder andere omgang met *bestaand gebruik*, bepaling van het bevoegd gezag en de *verslechtings- en verstoringstoets*. De Algemene Handreiking Natuurbeschermingswet 1998 (LNV 2005b) onderscheidt een aantal stappen in de Nb-wet procedure. De Handreiking is echter nog niet aangepast aan de wijzigingen die voortvloeien uit de wetswijziging van 1 februari 2009. Onderstaand zijn de stappen uit de Handreiking weergegeven, aangepast aan de wetswijziging van 1 februari 2009.

Oriëntatiefase

In de oriëntatiefase (voortoets) wordt onderzocht of een plan, project of handeling (samen kortweg aangeduid als 'activiteit'), gelet op de instandhoudingsdoelstellingen, mogelijk schadelijke gevolgen heeft voor een Natura 2000-gebied en zo ja of deze gevolgen significant kunnen zijn. De gevolgen moeten worden beoordeeld in samenhang met die van andere plannen en projecten ('cumulatieve effecten').

De oriëntatiefase kan drie uitkomsten hebben:

1. er zijn geen schadelijke gevolgen te verwachten. Er is geen vergunningsaanvraag of andere vervolgstap noodzakelijk;
2. er zijn mogelijk schadelijke effecten op de kwaliteit van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort, maar deze zijn zeker niet significant. Er dient (mogelijk) een vergunning te worden (aan)gevraagd, na het uitvoeren van een 'verslechteringstoets' (zie 'verslechteringstoets');
3. het optreden van significant negatieve effecten kan niet worden uitgesloten. Er dient (mogelijk) een vergunning te worden aangevraagd, na het uitvoeren van een 'passende beoordeling' (zie 'passende beoordeling').

Verslechteringstoets

In een verslechteringstoets dient te worden nagegaan of door een project, plan of handeling een kans bestaat op een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Hiertoe dienen alle relevante aspecten van de activiteit in kaart gebracht te worden.

De verslechteringstoets heeft twee mogelijke uitkomsten:

1. de verslechtering is aanvaardbaar. Het bevoegd gezag verleent vergunning;
2. de verslechtering is onaanvaardbaar. De vergunning wordt geweigerd.

Passende beoordeling

Met een passende beoordeling wordt vastgesteld of door een activiteit er een kans bestaat op een significant negatief effect. Dit op basis van de beste wetenschappelijke kennis ter zake, waarbij alle aspecten van de activiteit op zichzelf én in combinatie met andere activiteiten of plannen worden geïnventariseerd en getoetst.

De passende beoordeling kan drie uitkomsten hebben:

1. er treedt, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, geen aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen op en er is tevens geen sprake van een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Er is geen vergunning noodzakelijk.
2. er treedt, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, geen aantasting van de instandhoudingsdoelstellingen op, maar er is wel sprake van een verslechtering van een natuurlijke habitat of de habitat van een soort. Vergunning wordt verleend, mits de verslechtering niet onaanvaardbaar is (zie 'verslechteringstoets').
3. er treden, al dan niet na het toepassen van mitigerende maatregelen, (mogelijk) wel significant negatieve effecten op. Dan volgt toetsing aan de zogeheten ADC-criteria:
 - er zijn geen geschikte Alternatieven.
 - er is sprake van Dwingende redenen van groot openbaar belang, waaronder redenen van sociale en economische aard.
 - er is voorzien in exacte en tijdige Compensatie.

Slechts als aan al deze drie criteria is voldaan, mag het bevoegd gezag vergunning verlenen. Indien er sprake is van aantasting van een gebied dat is aangewezen ter bescherming van een prioritair natuurlijk habitat of een prioritaire soort, dan dient eerst door de minister van LNV aan de Europese Commissie advies te worden gevraagd alvorens toestemming of mag worden verleend. Bovendien is het aantal redenen van groot openbaar belang in dat geval beperkt.

2.1.2 Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet (Ffwet) voorziet sinds 1 april 2004 in bescherming van inheemse soorten planten en dieren. Naast bepalingen voor specifiek aangewezen soorten geldt krachtens art. 2 van de Ffwet de algemene zorgplicht voor alle in het wild levende dieren en planten, alsmede voor hun directe leefomgeving. Via deze wet wordt eenieder mede verantwoordelijk voor de zorg en bescherming van flora en fauna.

Voor de bij wet aangewezen soorten moeten activiteiten, ruimtelijke ingrepen en ruimtelijk gebruik worden getoetst aan de verbodsbepalingen uit de wet. Beschermde planten mogen niet worden geplukt of beschadigd (art. 8), beschermde dieren mogen niet worden gedood, verwond, gevangen, of verontrust (art. 9 en 10) en voortplantings- en vaste rust- of verblijfplaatsen mogen niet worden beschadigd of verstoord (art. 11). Bovendien is het niet toegestaan beschermde soorten planten en dieren te vervoeren, of onder zich te hebben (art. 13). Wanneer als gevolg van activiteiten de effecten op beschermde soorten zodanig zijn dat daarmee deze bepalingen overtreden worden, dan dient daarvoor in bepaalde gevallen een ontheffing aangevraagd te worden.

In de Flora- en faunawet worden beschermde soorten ingedeeld in drie verschillende beschermingsniveaus.

Voor algemeen beschermde soorten (soort van tabel 1 AMvB Ffwet) geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht bij activiteiten die te maken hebben met ruimtelijke ingrepen of beheer, mits de gunstige staat van instandhouding van de soorten niet in gevaar komt. Bij andere activiteiten moet wel een ontheffing worden aangevraagd. Wel geldt ten aanzien van deze soorten de algemene zorgplicht. Er zal altijd gezocht moeten worden naar manieren om de negatieve effecten te minimaliseren.

Voor de iets zwaarder beschermde soorten (soort van tabel 2 AMvB Ffwet) is voor ruimtelijke ingrepen wel een ontheffing vereist, tenzij er gewerkt wordt volgens een door de minister van LNV goedgekeurde gedragscode. Een gedragscode biedt organisaties de mogelijkheid om bepaalde beheersmaatregelen of ruimtelijke ontwikkelingen uit te voeren zonder telkens daarvoor een (afzonderlijke) ontheffing te moeten aanvragen. In dat geval geldt een vrijstelling van de ontheffingsplicht. Het toetsingscriterium voor ontheffingverlening van tabel 2-soorten is het criterium van de gunstige staat van instandhouding van de soort. Die mag niet in het geding komen. De derde categorie zijn de strikt beschermde soorten (soort van tabel 3 AMvB Ffwet). Ten aanzien van deze beschermde soorten geldt dat altijd een ontheffing van de verbodsbepalingen moet worden aangevraagd. De ontheffing wordt alleen verleend indien uit onderzoek blijkt dat er een bij wet genoemde dwingende reden aan het plan ten grondslag ligt, er geen andere bevredigende oplossing bestaat en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in gevaar komt.

Vogels ten slotte vormen een aparte categorie. Voor broedende vogels zijn er vrijwel geen ontheffingsmogelijkheden. Vogels zijn vooral kwetsbaar in hun broedperiode, daarom geldt in ieder geval dat in de buurt waar vogels broeden geen werkzaamheden mogen plaatsvinden in het broedseizoen (globaal van half maart tot begin augustus). Door het ministerie van LNV is een lijst opgesteld met vogelsoorten die jaarrond beschermd zijn. Voor deze soorten geldt dat ze ook buiten het broedseizoen niet mogen worden verstoord of hun vaste rust- en verblijf mag worden aangetast.

2.2 Provinciaal beleid

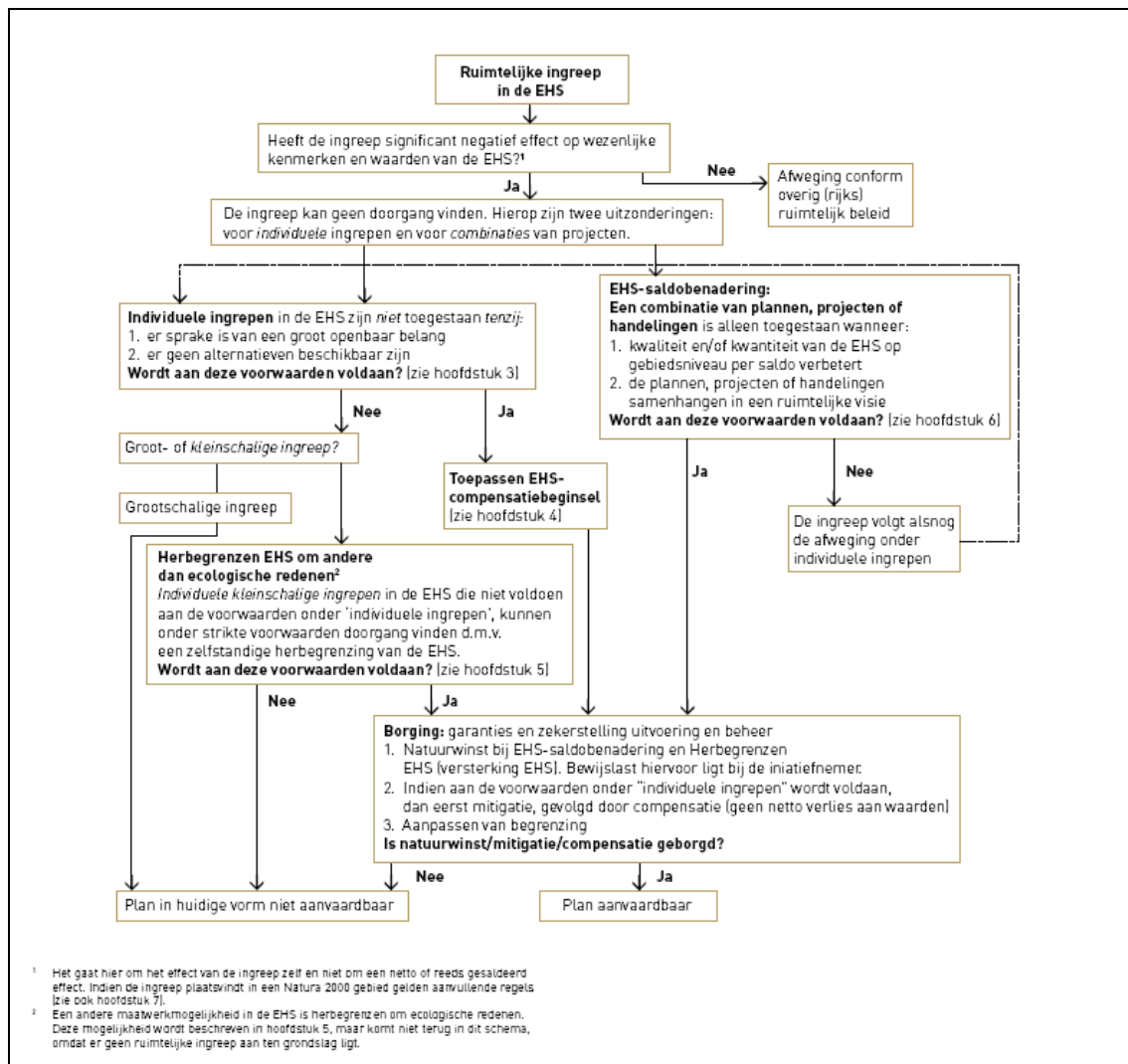
2.2.1 Ecologische Hoofdstructuur

In de Wet ruimtelijke ordening (Wro) is het ruimtelijk beleid op rijks-, provinciaal, en gemeentelijk niveau vastgesteld, waarin onder andere de bescherming van de Ecologische Hoofdstructuur (EHS) is verankerd. De EHS werd officieel geïntroduceerd in het Natuurbeleidsplan en is daarna opgenomen in het Structuurschema Groene Ruimte (SGR). Het Structuurschema is inmiddels vervangen door de Nota Ruimte.

Bij geplande ingrepen die binnen de EHS vallen moet het belang van de natuurbescherming worden afgewogen tegen andere belangen, indien de voorgenomen ingreep negatief uitwerkt op de aanwezige natuurwaarden. De kern van de afweging vormt het 'nee, tenzij'-principe. Dit wil zeggen dat schadelijke ingrepen **niet** zijn toegestaan, **tenzij** er andere belangen zijn die de ingreep rechtvaardigen. In dat geval zijn compenserende maatregelen voorgeschreven.

2.2.2 Rode lijstsoorten

Op grond van het Besluit houdende vaststelling van Rode lijsten flora en fauna (minister van LNV, 2004) zijn de verdwenen, ernstig bedreigde, bedreigde, kwetsbare en gevoelige dier- en plantensoorten opgenomen in een nationale Rode lijst. Aan deze soorten moet volgens het besluit bijzondere aandacht worden besteed voor wat betreft de instandhouding. De Rode lijst geeft de soorten van de lijst dus geen afzonderlijke juridische beschermingsstatus, maar geeft wel aan dat er in het (soorten)beleid rekening gehouden moet worden met de instandhouding van de betreffende soorten. Wanneer er beleid ten aanzien van bepaalde Rode lijstsoorten is vastgesteld, dan dient dit beleid als afwegingskader in de besluitvorming rond plannen die in gaan tegen dit beleid.

Figuur 2.3: Stroomschema ruimtelijke ingrepen in de EHS (Bron: Spelregels EHS, ministerie van LNV, VROM en provincies).

3 Aanwezige natuurwaarden

3.1 Natuurbeschermingswetgebieden

3.1.1 Natura 2000

Het onderzoeksgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van een Natura 2000-gebied is daarom ook uitgesloten. Ook in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen, waardoor verstoring als gevolg van externe werking eveneens is uitgesloten. De dichtst bij gelegen Natura 2000-gebieden zijn de Veluwe en de uiterwaarden van de Neder-Rijn, deze gebieden zijn beide op ruim 2 km gelegen van het onderzoeksgebied.

3.1.2 Beschermde natuurmonumenten

Ook voor de Beschermde Natuurmonumenten zijn geen negatieve gevolgen. In de verre omtrek van het onderzoeksgebied zijn geen Beschermde Natuurmonumenten gelegen, zodat negatieve effecten op deze gebieden uitgesloten zijn. Het meest dicht gelegen oude beschermde natuurmonument is de Bennekomse Meent welke recent is opgenomen in het Natura 2000-gebied het Binnenveld, dit gebied is op 5 km gelegen van het onderzoeksgebied.

3.2 Ecologische hoofdstructuur

Het onderzoeksgebied is ook niet gelegen binnen de ecologische hoofdstructuur. Fysieke aantasting van de EHS is daarom ook uitgesloten. Ook verstoring van de EHS is uitgesloten, in de directe omgeving van het onderzoeksgebied is geen EHS gelegen. Het dichtst bij gelegen EHS gebied is op ongeveer 2 km van het onderzoeksgebied gelegen. Tevens is tussen het onderzoeksgebied en de EHS al bestaande bebouwing en voor een deel landbouwgebied aanwezig. Tevens worden de alle nieuwe gebouwen ontwikkeld binnen gebied dat al langer is gebouwd en het sluit aan bij de huidige bebouwing van Wageningen. De kernkwaliteiten of –waarden van de EHS zullen daarom ook niet significant worden aangetast.

Wel doorkruist het tracé van de busbaan het open gebied tussen de groengebieden Dassenbos en Blauwe Bergen, in het gemeentelijk beleid aangemerkt als locatie voor een ecologische verbindingszone. Met name voor grondgebonden zoogdieren (kleine marterachtigen, egel, ree) is het belangrijk dat uitwisseling tussen beide gebieden mogelijk blijft. Voor grondgebonden (zoog)dieren is het oversteken van een busbaan over het algemeen geen probleem. Het aantal vervoersbewegingen is beperkt en in de avond- en vroege ochtenduren, wanneer de meeste dieren actief zijn, vinden er nauwelijks vervoersbewegingen plaats over de busbaan. Er komt geen afrastering langs de busbaan die de passeerbaarheid ervan zou kunnen belemmeren. Om de passeerbaarheid van het open gebied en de busbaan te vergroten, kunnen geleidende groenstructuren worden aangebracht tussen het Dassenbos en de Blauwe Bergen. Dit valt echter buiten de scope van dit project.

Figuur 3.2: Overzicht begrenzing EHS (groen gearceerd) en de ligging van het onderzoeksgebied (rood omlijnd). Bron: www.minlnv.nl.

3.3 Beschermde soorten

3.3.1 Voorstudie

Een groot deel van het Campusterrein is in 2009 uitvoerig onderzocht op de aanwezigheid van beschermde soorten (Grontmij, 2009). Hoewel de exacte locatie van het tracé niet vlakdekkend is onderzocht, kan met de beschikbare inventarisaties wel een goed beeld van de mogelijke aanwezigheid van beschermde soorten worden verkregen. Aanvullend is op 20 mei 2010 een veldbezoek gebracht door een ecooloog van Grontmij om de potentie van het plangebied voor beschermde soorten in te kunnen schatten.

3.3.2 Flora

Tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn er op het Campusterrein exemplaren van de beschermde soorten brede wespenorchis, rapunzelklokje en akkerklokje waargenomen. De brede wespenorchis en het akkerklokje zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten), het rapunzelklokje is een zwaarder beschermde soort (tabel 2-soort). Het rapunzelklokje en het akkerklokje zijn in grote aantallen waargenomen rond het gebouw 119. In dit gebouw zat in het verleden de plantenonderzoeksafdeling van Wageningen UR. Gezien het verleden van het gebouw en de uitzonderlijke aantallen rond dit gebouw, kan men stellen dat deze soorten rond dit gebouw zijn aangeplant of uitgezaaid. Soorten die zijn aangeplant of uitgezaaid zijn niet beschermd. Ook de nakomelingen van planten of dieren die in het verleden door de mens zijn geïntroduceerd, behoren niet tot van nature voorkomende soorten.

Op het geplande tracé van de busbaan komen enkele exemplaren voor van de soorten rapunzelklokje en akkerklokje. Beide soorten zijn, zoals boven genoemd, zeer waarschijnlijk afkomstig van de plantenonderzoeksafdeling van de Wageningen UR en derhalve niet als beschermd aan te merken. Andere beschermde soorten zijn op het tracé van de busbaan niet aangetroffen en hier ook niet te verwachten.

3.3.3 Vogels

Verspreid door het gehele Campusterrein komen algemene zangvogels voor in de struiken en verschillende algemene watervogels langs de watergangen. In de effectenstudie van de Born (de Born, 2004) worden boomklever, boomkruiper, ekster, fitis, gaai, glanskop, grasmus, groenling, heggenmus, holenduif, houtduif, kauw, koolmees, meerkoet, merel, pimpelmees, staartmees, tjiftjaf, tuinfluiter, turkse tortel, vink, waterhoen, wilde eend, winterkoninkje, witte kwikstaart, zanglijster, zwarte kraai en zwartkop genoemd.

In 2009 is met name gelet op de aanwezigheid van vogelsoorten met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats, zoals uilen, spechten, zwaluwen en roofvogels. Daarbij zijn op het campusterrein waarnemingen gedaan van torenvalk, grote bonte specht, buizerd, groene specht, huismus en steenuil. Van het tracé van de busbaan zijn geen waarnemingen gedaan van jaarrond beschermde vogelsoorten. Wel loopt het tracé langs het Dassenbos waarin in 2009 verschillende territoria van grote bonte spechten lagen en een bezette buizerdhorst aanwezig was.

3.3.4 Zoogdieren

Op het Campusterrein zijn in 2009 de vleermuissoorten gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis, gewone grootoorvleermuis en watervleermuis aangetroffen. De bomenlaan langs de Bornsesteeg fungeert voor meerdere vleermuissoorten als belangrijke verbindingroute. In 2009 werden in deze laan tevens enkele baltsende gewone dwergvleermuizen waargenomen. In 2004 werden door dhr. H. Limpens twee baltsende gewone grootoorvleermuizen waargenomen (Limpens, 2004). Alle genoemde soorten kunnen tevens in beperkte mate binnen het tracé van de busbaan voorkomen, met name langs het Dassenbos, de Blauwe Bergen en de bomenlaan van de Bornsesteeg.

In de voormalige dienstwoning aan het Akkermaalsbos 3 (voorheen Bornsesteeg 51) is tijdens vleermuisonderzoek in 2009 een vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen van een exemplaar van de gewone dwergvleermuis. Deze voormalige dienstwoning zal als gevolg van de aanleg van de busbaan gesloopt worden.

Andere beschermde zoogdiersoorten die binnen het tracé van de busbaan te verwachten zijn, zijn haas, konijn, ree, bosspitsmuis, huisspitsmuis, mol, aardmuis, veldmuis, rosse woelmuis, bosmuis, dwergmuis, bruine rat en bunzing. Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt. Voor zwaarder beschermde soorten als steenmarter en eekhoorn is binnen het tracé van de busbaan geen geschikt leefgebied aanwezig.

3.3.5 Amfibieën, reptielen en vissen

Tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn op het Campusterrein enkele algemeen beschermde soorten amfibieën aangetroffen, te weten kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (groene kikkercomplex). Dit zijn algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen geldt. Zwaarder beschermde soorten als rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander zijn destijds niet aangetroffen. Binnen het tracé van de busbaan is geen geschikt leefgebied aanwezig voor zwaarder beschermde soorten amfibieën als rugstreeppad, poelkikker en kamsalamander.

Binnen het tracé van de busbaan is tijdens het veldbezoek geen geschikt leefgebied voor reptielen aangetroffen. Ook tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn op het Campusterrein geen reptielen aangetroffen.

Op het Campusterrein zijn in 2009 wel enkele algemeen voorkomende en niet-beschermde vissoorten aangetroffen, te weten driedoornige stekelbaars, tiendoornige stekelbaars, gibel en schubkarper. Binnen het tracé van de busbaan is geen oppervlaktewater aanwezig dat geschikt is als leefgebied voor beschermde soorten vissen als kleine modderkruiper en bittervoorn.

3.3.6 Ongewervelden

Tijdens het veldonderzoek in 2009 zijn op het Campusterrein geen beschermde soorten ongewervelden aangetroffen. Ook op het tracé van de busbaan is geen geschikt leefgebied voor beschermde soorten ongewervelden aanwezig.

4 Effectbeschrijving en -beoordeling

4.1 Mogelijke effecten door de ingreep

De aanleg en exploitatie van de busbaan kan leiden tot aantasting en/of verstoring van beschermde soorten planten en dieren. Er zal in deze situatie specifiek worden gekeken naar de effecten van de busbaan op de aanwezige natuurwaarden in de groene gebieden het Dassenbos en de Blauwe bergen.

De volgende effecttypen zouden kunnen optreden als gevolg van de aanleg en exploitatie van de busbaan:

- vernietiging leefgebied/groeiplaatsen;
- verstoring als gevolg van geluid en licht;
- versnippering (blauwe bergen en Dassenbos vormen een groene structuur door het stedelijk gebied van Wageningen).

4.2 Effecten op beschermde gebieden

4.2.1 Natura 2000

Het onderzoeksgebied is niet gelegen in een Natura 2000-gebied. Fysieke aantasting van een Natura 2000-gebied is daarom ook uitgesloten. Ook in de directe omgeving van het onderzoeksgebied zijn geen Natura 2000-gebieden gelegen, waardoor verstoring als gevolg van externe werking eveneens is uitgesloten. Nadere toetsing of het aanvragen van een vergunning ex. artikel 19d Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

4.2.2 Beschermde natuurmonumenten

Ook voor de Beschermde Natuurmonumenten zijn geen negatieve gevolgen. In de verre omtrek van het onderzoeksgebied zijn geen Beschermde Natuurmonumenten gelegen, zodat negatieve effecten op deze gebieden uitgesloten zijn. Nadere toetsing of het aanvragen van een vergunning ex. artikel 16 Natuurbeschermingswet is niet aan de orde.

4.2.3 Ecologische Hoofdstructuur

Het onderzoeksgebied is niet gelegen binnen de Ecologische Hoofdstructuur (EHS). Fysieke aantasting van de EHS is daarom ook uitgesloten. Ook verstoring is uitgesloten, in de directe omgeving van het onderzoeksgebied is geen EHS gelegen. Nader onderzoek in de vorm van een "Nee, tenzij-toets" is niet aan de orde.

4.3 Effecten op beschermde soorten

4.3.1 Vernietiging leefgebied

Binnen het tracé van de busbaan is geschikt leefgebied voor vrijwel alle op het Campusterrein aangetroffen vleermuissoorten aanwezig. Het leefgebied van deze vleermuissoorten zal door de aanleg van de busbaan echter niet dusdanig worden aangetast dat daarmee de functionaliteit van het gebied voor de soorten in gevaar komt. De bomenlaan langs de Bornsesteeg is echter wel een belangrijk aandachtspunt. Deze zal door de busbaan worden doorsneden. De doorsnijding zal zo minimaal mogelijk moeten worden gehouden en voorafgaand aan het kappen van bomen dient gekeken te worden of de te kappen bomen op dat moment geen functie hebben voor vleermuizen. In dat geval dient een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De gunstige staat van instandhouding van de genoemde soorten is niet dusdanig kritisch dat een ontheffing op voorhand niet verleenbaar moet worden geacht.

In de voormalige dienstwoning aan het Akkermaalsbos 3 (voorheen Bornsesteeg 51) is tijdens vleermuisonderzoek in 2009 een vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen van een exemplaar van de gewone dwergvleermuis. Deze voormalige dienstwoning zal als gevolg van de aanleg van de busbaan gesloopt worden. Dit betekent dat de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt vernietigd. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. De verwachting is dat, bij toepassing van mitigerende maatregelen, een ontheffing niet nodig wordt geacht door het bevoegd gezag (zogenoemde positieve afwijzing). Mocht toch een ontheffing nodig zijn, dan wordt deze gezien de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis op voorhand verleenbaar geacht.

Ten aanzien van vogels geldt dat wanneer de busbaan buiten het broedseizoen wordt aangelegd geen effecten optreden op broedende vogels. Binnen het tracé van de busbaan zijn geen vaste rust- en verblijfplaatsen aangetroffen van jaarrond beschermde vogelsoorten.

Voor het overige wordt alleen in beperkte mate leefgebied aangetast van algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Ten aanzien van deze soorten hoeft derhalve geen ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet te worden aangevraagd.

4.3.2 Verstoring

Geluid

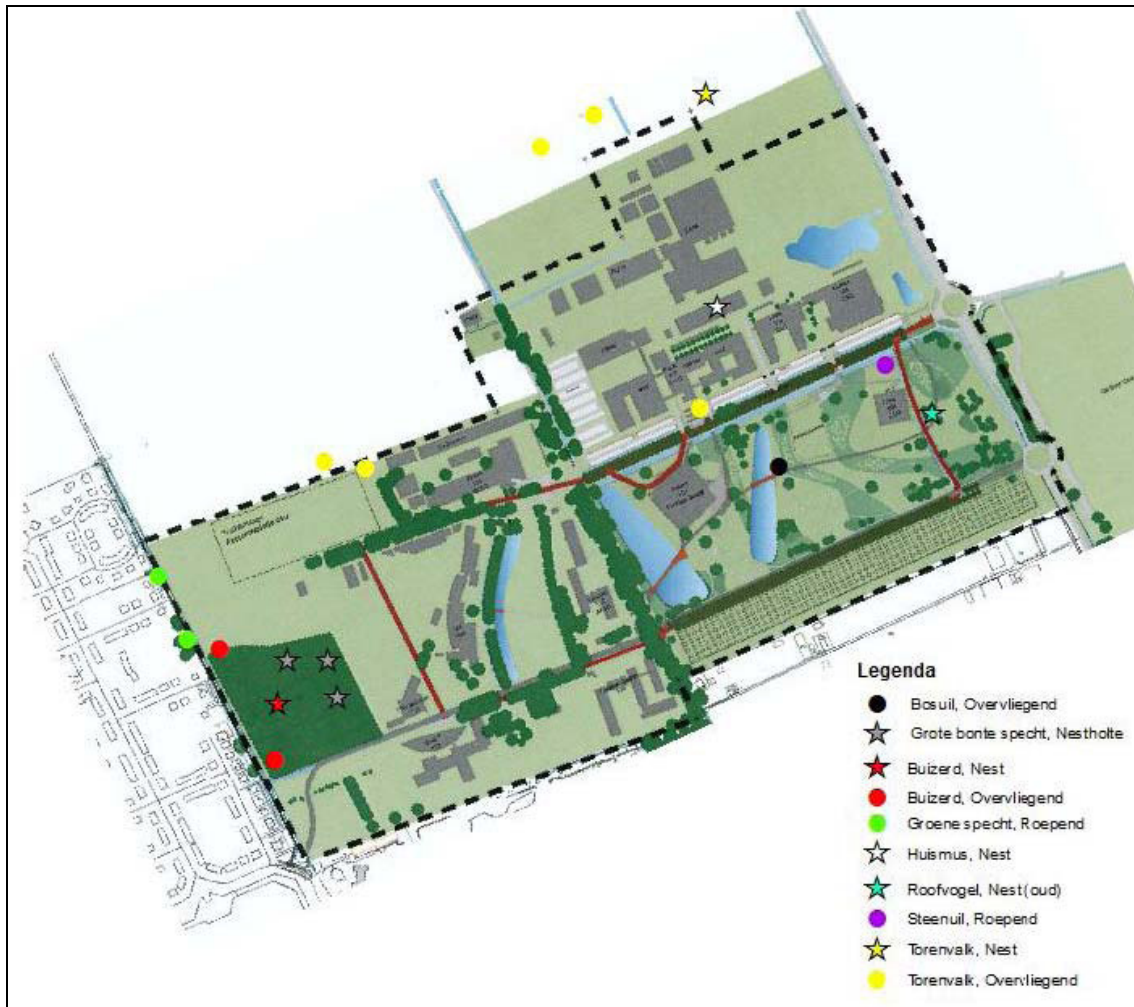
Ten aanzien van geluidsverstoring is de 42 dB(A) contour berekend langs het gehele tracé (zie bijlage 1). Uit de berekening van deze geluidscontour blijkt dat op een klein deel van het Dassenbos een toename van geluid plaatsvindt tot boven 42 dB(A) (zie figuur 4.3).

Figuur 4.3.1: Overzicht 42 dB(A) geluidscontour (witte lijn langs gele arcering) ter hoogte van het Dassenbos.

In het deel van het Dassenbos waar een geluidstoename van boven 42 dB(A) optreedt, zijn geen territoria van jaarrond beschermde vogelsoorten aanwezig (zie figuur 4.3.2). Deze bevinden zich meer in het midden en noordoostelijk deel van het Dassenbos. Effecten op jaarrond beschermde vogelsoorten zijn derhalve uitgesloten.

Wel kunnen in het deel waar een geluidstoename van boven 42 dB(A) optreedt meer algemene bosvogels zonder vaste rust- en verblijfplaats broeden. De zuidoost rand van het Dassenbos wordt vanwege de geluidstoename mogelijk minder aantrekkelijk voor vogels om te broeden. Het betreft echter een klein deel van de gehele oppervlakte van het Dassenbos, er blijft ruim voldoende oppervlak over voor bosvogels om te kunnen broeden en foerageren.

Figuur 4.3.2: Overzicht territoria jaarrond beschermde vogelsoorten in en rond het Dassenbos (Grontmij, 2009).

Licht

De busbaan zal verlicht worden met lantaarns. Met name ter hoogte van het Dassenbos, de Blauwe Bergen en de Bornsesteeg kan dit tussen zonsondergang en zonsopkomst leiden tot verstoring van vogels en vleermuizen. Ter hoogte van het Dassenbos, de Blauwe Bergen en de Bornsesteeg dient lichtuitstraling op de omgeving voorkomen te worden door gerichte verlichting op de busbaan (afscherming van strooilicht). Op die manier kunnen effecten op beschermde soorten als gevolg van lichtuitstraling voorkomen worden.

4.3.3 Versnippering

Het tracé van de busbaan doorsnijdt de groene ruimte tussen de Blauwe Bergen en het Dassenbos. Dit zou kunnen leiden tot een verminderde uitwisseling van soorten tussen beide groene gebieden. Voor veel soorten hoeft het oversteken van een incidenteel gebruikte busbaan echter niet te leiden tot een onoverkomelijke barrière. Om uitwisseling te bevorderen zou een geleiden structuur aangebracht kunnen worden haaks op de busbaan die het Dassenbos verbindt met de Blauwe Bergen. Ter hoogte van de busbaan dient er dan geen verlichting op deze plaats aangebracht te worden. Voor vleermuizen zou hier een hop-over gecreëerd kunnen worden, waardoor zij het open gebied makkelijker kunnen passeren.

5 Conclusies en aanbevelingen

5.1 Conclusies

- Het plangebied ligt niet in of in de nabije omgeving van een Natura 2000-gebied of een Beschermde natuurmonument. Derhalve leidt de aanleg van de busbaan niet tot ruimtebeslag of verstoring (externe werking) op een Natura 2000-gebied of Beschermde natuurmonument. Nadere toetsing in de vorm van een passende beoordeling of het aanvragen van een vergunning op grond van de Natuurbeschermingswet 1998 is niet aan de orde.
- Het plangebied ligt niet in of in de nabije omgeving van de Ecologische Hoofdstructuur. De aanleg van de busbaan leidt derhalve niet tot een aantasting van de wezenlijke kenmerken en waarden van een EHS-gebied. Nadere toetsing in de vorm van een “Nee, tenzij-toets” is niet aan de orde.
- Door de aanleg van de busbaan gaat mogelijk een (klein) deel van het leefgebied van de algemeen beschermde soorten haas, konijn, ree, bosspitsmuis, huisspitsmuis, mol, aardmuis, veldmuis, rosse woelmuis, bosmuis, dwergmuis, bruine rat, bunzing, kleine watersalamander, gewone pad, bruine kikker en bastaardkikker (groene kikkercomplex) verloren. Het betreft algemeen beschermde soorten (tabel 1-soorten), waarvoor een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet geldt. Voor deze soorten hoeft derhalve geen ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet te worden aangevraagd.
- Door de aanleg van de busbaan en de bijbehorende geluidstoename gaat mogelijk een (klein) deel van het leefgebied van verschillende soorten vogels verloren. Voor vogels geldt over het algemeen dat hun nesten alleen beschermd zijn tijdens het broedseizoen (vogels met een vaste rust- en verblijfplaats uitgezonderd). Wanneer buiten het broedseizoen wordt gewerkt, zullen geen broedende vogels worden verstoord. Vogels met een jaarrond beschermde vaste rust- en verblijfplaats zijn niet binnen het tracé van de busbaan en/of de 42 dB(A) geluidscontour aanwezig.
- In de voormalige dienstwoning aan het Akkermaalsbos 3 (voorheen Bornsesteeg 51) is tijdens vleermuisonderzoek in 2009 een vaste rust- en verblijfplaats aangetroffen van een exemplaar van de gewone dwergvleermuis. Deze voormalige dienstwoning zal als gevolg van de aanleg van de busbaan gesloopt worden. Dit betekent dat de vaste rust- en verblijfplaats van de gewone dwergvleermuis wordt vernietigd. Hiervoor dient een ontheffing aangevraagd te worden op grond van artikel 75 Flora- en faunawet. De verwachting is dat, bij toepassing van mitigerende maatregelen, een ontheffing niet nodig wordt geacht door het bevoegd gezag (zogeheten positieve afwijzing). Mocht toch een ontheffing nodig zijn, dan wordt deze gezien de gunstige staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis op voorhand verleenbaar geacht.
- Bij de doorsnijding van de bomenlaan langs de Bornsesteeg dienen zo min mogelijk bomen te worden gekapt om de functie als vliegroute voor vleermuizen niet aan te tasten. Eveneens dient voorafgaand aan de kap gekeken te worden of de te kappen bomen op dat moment geen functie hebben voor vleermuizen. In dat geval dient een ontheffing op grond van artikel 75 Flora- en faunawet aangevraagd te worden. De gunstige staat van instandhouding van de genoemde soorten is niet dusdanig kritisch dat een ontheffing op voorhand niet verleenbaar moet worden geacht.

5.2 Aanbevelingen

- Voorafgaand aan de kap van de bomen voor de doorsteek van de busbaan met de Bornsesteeg dient gericht te worden gekeken naar de functie van de te kappen bomen voor vleermuizen.

- De aanleg van de busbaan dient buiten het broedseizoen plaats te vinden dan wel voorafgaand aan het broedseizoen te worden begonnen om verstoring van broedende vogels zo veel mogelijk te voorkomen.
- Bij de keuze voor verlichting van de busbaan dient rekening gehouden te worden met lichtuitstraling op de omgeving. Met name ter hoogte van het Dassenbos, de Blauwe Bergen en de Bornsesteeg dient lichtuitstraling op de omgeving voorkomen te worden door gerichte verlichting op de busbaan (afscherming van strooilicht).

6 Literatuur

- Bergmans, W., A. Zuiderwijk, 1986, Atlas van de Nederlandse Amfibieën en Reptielen en hun Bedreiging. Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische vereniging, Hoogwoud; Nederlandse vereniging voor Herpetologie en Terrariumkunde "Lacerta".
- Broekhuizen, S., B. Hoekstra., V. van Laar, C. Smeenk, J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. Stichting Uitgeverij Koninklijke Nederlandse natuurhistorische vereniging, Utrecht.
- Limpens, H. 2004. Vleermuizen op de Born; Onderzoek naar gebruik van het ontwikkelings-terrein De Born door vleermuizen
- Oskamp, C.C, 2009. Natuurwaardenonderzoek Wageningen Campus. Rapport Grontmij Nederland BV.
- SOVON Vogelonderzoek Nederland 2002. Atlas van de Nederlandse Broedvogels 1998-2000. – Nederlandse Fauna 5. Nationaal Natuurhistorisch Museum Naturalis.
- <http://www.ravon.nl>
- <http://www.sovon.nl>
- <http://www.natuurloket.nl>
- <http://www.waarneming.nl>
- <http://www.synbiosys.alterra.nl/natura2000/>
- <http://www.minInv.nl>

Bijlage 1

Geluidscontour busbaan

